

सार्वजनिक यातायातको संगीत रोयल्टी संकलन तथा व्यवस्थापन निति २०७८

प्रतिलिपि अधिकार ऐन, २०५९ को दफा ३९ अन्तर्गत रोयल्टी संकलन समाजहरु गठन भए यता सार्वजनिक यातायातको रोयल्टी अहिले सम्मकै उपलब्धिमूलक र सफलतम अभियानको रुपमा रहेको तथ्य एकातिर छ भने सार्वजनिक यातायातको रोयल्टी सुरुवाती दिनहरुमा जुन रुपमा संकलन हुँदै आयो त्यसलाई वितरण गर्ने मापदण्ड सर्वसम्मत रुपमा समय भित्र निर्धारण हुन नसक्नाले, वितरण हुन नसकी विभिन्न प्रकारका नकारात्मक हल्ला र संगीत रोयल्टी तिर्न नचाहनेहरु को अवरोध समेतले गर्दा यातायात क्षेत्रको संगीत रोयल्टीमा केहि अन्यौलता देखा पयो । अझ खास गरि ३ वटा रोयल्टी संकलन समाजहरु (MRCSN, PSN र MPSN) को समेत हिस्सेदारी रहेको यातायात रोयल्टी संकलनलाई व्यवस्थित गर्दा राखिने हिसाब किताब संगीत रोयल्टी संकलन समाजको लेखा प्रणालिमा मात्र त्यसको खर्च तथा आमदानी देखिने व्यवस्थाले गर्दा यस समाजले प्रशासनिक खर्च वापत खर्च गर्न पाउने भनि तोकिएको २५% सेवा शुल्क पनि तोकिएको मापदण्ड भन्दा निकै माथि देखिन जाँदा र विभिन्न काउण्टरबाट उठिरहेको रोयल्टी समेत यातायात व्यवसायिको अवरोधको कारण उठ्न नसकी घट्टै जाँदा अब कर्मचारी एवं कार्यालय सञ्चालन खर्च र संकलन गर्ने कार्यमा समेत असमर्थ भै अधिकांस काउण्टर बन्द गर्नुपर्ने अवस्था सम्म आइपुगेको कारणले यसलाई निश्चित खर्च (१९%) को आँकडा भित्र ल्याइने र यातायात रोयल्टी काउण्टरको खर्च १९% भित्र पुरा गर्ने गरी प्रदेश प्रतिनिधिलाई जिम्मेवारी दिने निति लागु गर्ने रोयल्टी संकलन सम्बद्ध ३ संस्थाको संयुक्त कार्यदलको मिति २०७८ पौष २१ गतेको निर्णयलाई कार्यान्वयन गर्न आवश्यक देखिएको र यस समस्यालाई जस्ताको तस्तै राख्ने हो भने आगामी वर्षहरुमा गीत संगीतको सार्वजनिक प्रयोग भए वापत सार्वजनिक यातायातहरु बाट उठाउँदै आएको हालको अभियान समाप्त भई सार्वजनिक यातायातको संगीत रोयल्टी संकलन इतिहासको पानामा मात्रै सिमित हुने खतराको घडीमा यो अभियानलाई पूनः गति प्रदान गर्दै संकलन र साधारण सभाले पारित गरेको मापदण्ड अनुरूप वितरण गर्ने वातावरण निर्माण गर्न रोयल्टी संकलन समाज संयुक्त कार्यदलको निर्णय प्रति ऐक्यवद्धता जाहेर गर्दै तत्काल लागु हुने गरी निम्न बमोजिम एक प्रभावकारी **सार्वजनिक यातायातको संगीत रोयल्टी संकलन व्यवस्थापन निति - २०७८** बनाई कार्यान्वयन गर्नु वान्छनिय देखिएकोले यो निति तर्जुमा गरिएको छ ।

अबको सार्वजनिक यातायातको संगीत रोयल्टी संकलन तथा व्यवस्थापन निति :

१) जहाँको द्वाली उहाँको चपरी - यस निति अन्तर्गत जुन जुन ठाँउबाट सार्वजनिक यातायातको संगीत रोयल्टी उठेको हो त्यस रोयल्टीलाई त्यसै क्षेत्रको अस्थाइ काउण्टर बुथ र जनशक्ति एवं श्रोत परिचालन खर्च जुटाउने ।

२) विकेन्द्रकृत सार्वजनिक यातायातको संगीत रोयल्टी काउण्टर बुथ सञ्चालन प्रणाली - ४२ वटा भन्दा बढी क्षेत्रबाट गीत संगीतको सार्वजनिक प्रयोग भए वापत रोयल्टी उठाउन सकिन्छ भनि पहिचान गरेको यस समाजहरुले अत्यन्त न्युन आर्थिक श्रोतको भरमा ज्यादै कम संख्यामा रहेका

अर्धदक्ष कर्मचारी द्वारा लेखा एवं प्रशासनिक कार्य सञ्चालन गरिरहनु परेको छ । यस अवस्थामा काठमाण्डौमा रहेको भाडाको सिमित श्रोत साधनमा चलेको सानो कार्यालयको पहुँच देशका सबै क्षेत्रमा पुग्न नसक्ने यथार्थ छर्लङ्गे छ । यसैले नेपाल भर रहेका यातायात व्यवस्था विभागका काउण्टर बुथहरुमा सम्बन्धित प्रदेशका जनशक्ति मध्यबाट खुला प्रतिस्पर्धा द्वारा विश्वसनिय र योग्य प्रतिनिधि चयन गरी सम्बन्धित प्रदेशको सम्पूर्ण काउण्टर बुथ सञ्चालन गर्ने अख्तियारी दिई समाजमा रहेको प्रशासनिक क्षेत्रको आर्थिक एवं जनशक्ति व्यवस्थापन भण्डारलाई न्युनिकरण गरिने छ ।

३) अनिश्चित खर्चको नियन्त्रण र एकरूपता - नेपालभर रहेका सार्वजनिक यातायातको संगीत रोयल्टी संकलन काउण्टर बुथहरुबाट उठ्ने रोयल्टी रकम काउण्टर बुथ रहेको स्थान विशेष वा परिस्थिति को विविधताले परेको प्रभाव अनुरूप घटि बढि भै कतै ठिकठाक र कतै रोयल्टी नै उठाउन नसकी काउण्टर बन्द गर्ने स्थिति सृजना भै समाजलाई अनिश्चित आर्थिक खर्चको समन्वय मिलाउन अत्यन्तै कठिनाई भएको र नचलेका काउण्टरहरुलाई बन्द गर्दा त्यसको असर नेपालका अन्य काउण्टरमा पर्ने र बन्द नगर्दा आर्थिक भार बढ्न गई प्रशासनिक खर्चको मापदण्ड भन्दा बढी खर्च हुन गई संगीतकार, गीतकार, उत्पादक र प्रस्तोताहरुमा निराशाको वातावरण सृजना हुनाले विवाद सृजना हुन सक्ने र त्यो विवादको प्रत्यक्ष असर संगीत रोयल्टी उठ्नु पर्ने क्षेत्रमा पर्न सक्ने र संगीत रोयल्टी अभियानमा अत्यन्त ठुलो ह्रास आउने सम्भावना भएकोले अबदेखि सार्वजनिक यातायातका संगीत रोयल्टी काउण्टरहरुलाई एकमुष्ट १९% निश्चित व्ययभारको दायरामा ल्याउने निति अवलम्बन गर्ने निर्णय गरियो ।

४) कानूनी प्रक्रिया र निश्चितताको प्रत्याभुति - १९% को निश्चित व्ययभारमा सार्वजनिक यातायातको संगीत रोयल्टी उठाउन यस समाजहरुका शर्तहरु स्विकार गरी काम गर्न मञ्जुर गरेका प्रतिनिधिहरुलाई सुम्पिएको जिम्मेवारी इमान्दारी पूर्वक गर्ने प्रतिलिपि अधिकार ऐन, २०५९ को दफा ३९ अन्तर्गत अधिकार प्राप्त संगीतकार, गीतकार, उत्पादक र प्रस्तोताहरुको रोयल्टी सम्बन्धि अधिकारलाई मात्र ३ वटा समाज (MRCSN, PSN र MPSN) को तर्फबाट सार्वजनिक यातायातको संगीत रोयल्टी संकलनमा प्रयोग गर्ने र त्यो बाहेक अरु शुल्क नउठाउने र सो उठेको रकम संस्थाले तोकेको अवधि भित्र संस्थामा बुझाउने र सो रकम संकलन गरे गराए वापत स्थानिय खर्च भनि तोकिएको निश्चित १९% रकम प्रत्येक महिनाको अन्त्यमा तोकिएको प्रदेश प्रतिनिधिले प्राप्त गर्ने व्यवस्था मिलाउने छ तर उक्त १९ प्रतिशत मध्ये ४ प्रतिशत रकम रोयल्टी संकलन समाजहरुले गर्ने रोयल्टी र प्रतिलिपि अधिकार सम्बन्धि जनचेतना कार्यक्रम तथा अनुगमन र सो कार्य गर्दा लाग्ने यातायात, होटल, खाजा, खानाको खर्चमा प्रयोग गर्नुपर्ने छ त्यसैले भूक्तानी गर्दा सो प्रयोजनको लागि ४ प्रतिशत रकम समाजले तत्काल भूक्तानी नदिन पनि सक्नेछ र कुनै गैरकानूनी वा संकलित रकम हिनामिना गरेको पाइएमा कारवाही र असुल उपर गर्न समाजले तोकेको निश्चित धरौटी (नगद जिन्स वा अचल सम्पत्ति) समाजले प्रतिनिधि सँग माग गर्न सक्ने निति समेत लिइने छ ।

५) सार्वजनिक यातायात संगीत रोयल्टीका साभ्ना अवधारणा - हाल सार्वजनिक यातायातको संगीत रोयल्टीमा संकलन पश्चात वितरणको लागि ३ वटै रोयल्टी समाजको साभ्ना हिस्सेदारी रहेकोले,

यसका निति तजुर्मा देखि कार्यान्वयन सम्म ३ वटै रोयल्टी समाजको सामुहिक अधिकार एवं दायित्वको अभियानको रूपमा अंगिकार गर्न ३ वटै रोयल्टी समाज सहमत भई र ३ वटै रोयल्टी समाजको कार्यसमितिले यो निति स्विकृत गराउने छन् र ३ वटै रोयल्टी समाजले संयुक्त कार्यादलको साभा नितिको रूपमा स्वीकार गर्नेछन् ।

६) सो संकलित रकम मध्य अन्य दुई समाजहरु (PSN र MPSN) ले प्राप्त गर्ने रोयल्टीको हिस्सामा (उत्पादकले २५% र प्रस्तोताले २५%) र अन्यखाले सहकार्यमा कुनै परिवर्तन नगर्ने निति कार्यान्वयन गरिने छ ।

७) प्रशासनिक खर्च व्यवस्थापनको जटिलता र भण्णट न्यूनिकरण - यस क्षेत्रबाट उठ्ने रोयल्टी प्राविधिक रूपमा र प्रक्रियागत सरलताको लागि संगीत रोयल्टी संकलन समाज वा अन्य जुनसुकै समाजको खातामा जम्मा गरिने भएता पनि सो रकममा ३ वटै रोयल्टी संकलन समाजको हक अधिकार रहने र खर्चको हकमा हरेक समाजको आ-आफ्नै प्रशासनिक खर्चको मापदण्ड रहने भएकाले एकैखाले प्रशासनिक खर्चको मापदण्ड निर्धारण सम्भव नहुने तथ्यलाई मध्यनजर गर्दै ३ वटै रोयल्टी समाजले प्राप्त गर्ने हिस्सा छुट्टि छुट्ट्याई सम्बन्धित समाजका आ-आफ्नै एकलौटी कोषमा जम्मा भएको खुद रकमलाई मात्र सम्बन्धित समाजले रोयल्टीको रूपमा ग्रहण गर्नुपर्नेछ र सोहि आफ्नो हिस्साबाट मात्र समाजहरुले आ-आफ्नो समाजले तोकेका प्रशासनिक खर्चको मापदण्डको दायरा भित्र रहेर मात्र आवश्यक खर्च गरी बाँकी पुरै रोयल्टी रकम यसका हकदारहरुलाई अनिवार्य रूपमा वितरण गर्नुपर्ने निति अवलम्बन गर्ने निर्णय गरियो ।

८) यस नितिलाई कार्यदल सम्बद्ध ३ वटै संस्थाहरुले आ-आफ्नो कार्यसमिति द्वारा पारित गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।

९) यो नितिमा आवश्यक सुधार वा संशोधन गर्नुपरेमा संयुक्त कार्यदलको बैठकमा छलफल गरी आ-आफ्नो समाजको कार्यसमिति द्वारा पारित गरी मात्र संशोधित प्रावधान लागू गर्न सकिने छ ।

१०) यस नितिमा उल्लेखित प्रावधानहरुलाई कार्यान्वयन गर्न आवश्यक कार्यविधि तयार गरी लागू गर्न संयुक्त कार्यदल वा कार्यदलले अनुमोदन गरेको पक्षलाई पूर्ण अख्तियारी दिइने छ ।